

گوینده باید بتواند درست از تنفسش استفاده کند. تنفس شکمی یا دیافراگمی، نوعی تنفس است که موجب می‌شود مقدار بیشتری اکسیژن وارد ریه‌های گوینده شود. در عین حال با استفاده مطلوب و حرفه‌ای از بازدم، بهترین امکان در ایجاد صدایی عالی، از این حجم اکسیژن و برای زمان طولانی‌تر در اختیار گوینده قرار می‌دهد.

پیمان طالبی، گوینده رادیو و مدرس فن بیان و گویندگی از این حرفه می‌گوید

صدات از جنس مطلوبه؟

الهام فیروزبخت
خبرنگار

گویندگی یکی از آن شغل‌های جذابی است که اکثر کسانی که دل در گرو رادیو داشته و دارند به آن فکر کرده و ته دلشان خواسته‌اند که صاحب یکی از میکروفن‌های شبکه‌های رادیویی باشند. البته از نظر خیلی‌ها گویندگی کار آسانی به نظر می‌رسد، ابزار خاصی هم نیاز ندارد، همین «صدا» است که هر کسی خدادادی‌اش را دارد و خوب به نظرشان همین برای گویندگی کافی است! اما در عمل، داستان خیلی با چیزی که فکر می‌کنیم متفاوت است. پیمان طالبی، یکی از گوینده‌های پرکار رادیو است که دستی هم بر آتش اجرای برنامه‌های تلویزیونی دارد. کارش را با تلویزیون همدان شروع کرده و بعدتر به عنوان گوینده در رادیو جوان کارش را ادامه داده است. مجری برنامه‌های «مردم چی میگن» و «طیپ» و همان صدای آشنایی که نریشن‌های مسابقه «خانه ما» از رمز و راز گویندگی و تمام سختی‌های گوینده شدن برایشان گفته است.

آیا داشتن صدای خوب کافی است؟

داشتن «صدای خوب» یکی از موهبت‌های الهی است که به همه داده نشده و انسان طبیعتاً در به وجود آوردنش دخالتی نداشته است، اما مگر چند درصد از مردم دارای يك صدای خوب از نوع ژنتیکی‌اش هستند؟ پس هر کسی که صدای قابل قبولی داشته باشد و در مسیر درستش قرار بگیرد و آموزش ببیند، می‌تواند يك گوینده خوب شود؟ درست مثل يك آشپز یا يك نوازنده خوب! درست است که داشتن دستپخت خوب یا داشتن استعداد نوازندگی مهم است، اما آشپز یا نوازنده که زاده نشده، بلکه با آموزش توانسته حرفه‌ای شود. در مورد صدا هم همین است. اگر کسی حتی صدای خوبی داشته باشد، ولی بلد نباشد درست از آن استفاده کند، فکر این که گوینده خوبی خواهد شد، کاملاً اشتباه است!

چطور بفهمیم صدایمان خوب است؟

داشتن اندام‌های صوتی سالم مانند لب، دهان، دندان، زبان، حلق، ریه و حنجره سالم به همراه آهنگ و تن صدا از پیش شرط‌های ابتدایی برای گویندگی است. کسی که تمام اینها را داشته باشد يك صدای سالم، قابل قبول و استاندارد خواهد داشت و می‌تواند با آموزش از صدایش درست استفاده کند. گوینده باید بتواند درست از تنفسش استفاده کند. تنفس شکمی یا دیافراگمی، نوعی تنفس است که موجب می‌شود مقدار بیشتری اکسیژن وارد ریه‌های گوینده شود. در عین حال با استفاده مطلوب و حرفه‌ای از بازدم، بهترین امکان در ایجاد صدایی عالی، از این حجم اکسیژن و برای زمان طولانی‌تر در اختیار گوینده قرار می‌دهد. بعدتر نوبت «لحن» است که به صدای گوینده شخصیت می‌دهد و

پس آموزش حرف اول را می‌زند؟

دقیقاً! به جرات می‌توانم بگویم آموزش نقشی بسیار مهم و اساسی در این زمینه دارد و بدون آموزش درست نمی‌توان يك گوینده با صدای مطلوب و استاندارد شد. بسیار دیده شده کسانی که از صدای متفاوتی برخوردار بوده‌اند و وارد کار شده‌اند به دلیل نداشتن مهارت و تکنیک لازم خیلی زود از کار بیرون آمده‌اند یا از کار زده شده‌اند. خیلی‌ها هم در میانه راه متوجه می‌شوند تنها داشتن پشتکار لازم نیست و باید حتماً آموزشی پشت صدایشان باشد و شروع به یادگیری اصولی می‌کنند. پس می‌توان گفت «آموزش» در گویندگی حرف اول را می‌زند و هر کس که دل در گرو گویندگی و اجرا در رادیو دارد باید از الف آموزش شروع کند.

آموزشگاه‌ها هم باید شرایط خاصی داشته باشند؟

مهم‌تر از آموزشگاه، استادانی هستند که قرار است صدای يك نفر را تربیت کنند و باید استادان قابل قبول و حرفه‌ای باشند. نورپردازی، فضای آموزشی، تجهیزات آموزشی، ساعت‌های آموزشی، اتاق فرمان و استودیو هم ویژگی‌های يك آموزشگاه خوب است. اما در کنار همه اینها داشتن دانش هم برای گویندگی نیاز است. مسلماً گوینده‌ای که سواد رسانه‌ای و اطلاعات عمومی خوبی داشته باشد، خیلی بهتر و تاثیرگذارتر عمل خواهد کرد و آن تأثیری که باید را روی مخاطب خواهد گذاشت.

هر کسی که آموزش گویندگی ببیند، گوینده شدنش تضمینی است؟

خیر، اصلاً این‌طور نیست. مانند تمام آموزش‌هایی که ممکن است يك فرد در طول زندگی ببیند، اما شغل و حرفه‌ای برای آن پیدا نکند، کلاس‌های گویندگی هم همین‌طور است و هیچ قاعده و قانونی برای ورود به این حرفه و گوینده رادیو شدن وجود ندارد. مثل تمام کارهایی که شانس در آنها دخیل است. کسی که آموزش گویندگی می‌بیند هم باید کمی خوش شانس باشد تا بتواند استعداد و هنرش را بروز بدهد. این افراد همیشه باید گوش به زنگ باشند، خیلی اوقات شبکه‌های رادیویی فراخوان جذب نیرو می‌دهند. ولی چیزی که مسلم است این است که اگر کسی واقعاً کار را اصولی بداند و بتواند خود را ثابت کند، حتماً می‌تواند راهی برای ورود به رادیو پیدا کند.

صدای خوب چطور کشف می‌شود؟

آموزشگاه‌ها درست مانند يك صافی عمل می‌کنند و کسانی که استعداد واقعی این کار را دارند با کسانی که فکر می‌کنند گوینده خوبی می‌شوند را از هم جدا می‌کنند. به این صورت که از استادان خبره و حرفه‌ای از هنرجویان تست صدا می‌گیرند و به هر يك از آنها متنی داده می‌شود تا بخوانند. در نهایت تست گیرنده، افرادی را که صدای قابل قبولی دارند انتخاب می‌کند تا در دوره‌های آموزشی شرکت کنند. پس اگر صدایی قوی دارید و فکر می‌کنید گوینده خوبی می‌شوید باید اول خودتان را روبه‌روی استادان این حرفه محک بزنید. بسیار دیده شده که بعضی‌ها فکر می‌کنند صدای‌شان زیر و پایین است و نمی‌توانند گوینده شوند، ولی وقتی در تست‌ها شرکت می‌کنند، مشخص می‌شود اتفاقاً صدای معمولی‌شان جنس و کیفیت خوبی دارد که به درد گویندگی می‌خورد.

يك توصیه

پیمان طالبی می‌گوید اگر آقا هستید و عشق گویندگی دارید، اگر آموزش دیده‌اید، اما هنوز کاری به شما پیشنهاد نشده بهتر است عطا گویندگی را به لقای ببخشید. بالاخره شما قرار است بعدها نان‌آور يك خانه باشید. نباشد روزی برسد که در سودای رسیدن به گویندگی سن‌تان بالا برود و هیچ شغل دیگری نتوانید پیدا کنید. امیدتان را هم از دست ندهید، تمریناتتان را در کنج خلوتتان انجام دهید شاید بعدها فرصتی دست داد تا در کنار شغلی که منبع درآمدتان است، گویندگی رادیو را هم تجربه کردید.

